



Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

13.01.2021. Nr. 1.7-2/56

Uz 11.12.2020. Nr. 1.14.e/20/846-N

Salas novada pašvaldībai

Par SIA "Vīgants"

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Salas novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) iesniegumu par Pašvaldības tiešo līdzdalību kapitālsabiedrībā SIA "Vīgants".

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88.panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Pašvaldība ir veikusi VPIL 88.panta otrajā daļā paredzēto rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, kā arī norādījusi, ka 03.12.2020. lūgusi biedrības "Jēkabpils uzņēmēju biedrība" viedokli. Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras Jēkabpils nodaļa Pašvaldībai norādījusi, ka tā nesniedz un nav kompetenta sniegt viedokli par SIA "Vīgants" darbības atbilstību VPIL 88.panta pirmajā daļā noteiktajiem priekšnoteikumiem.

Vienlaikus atbilstoši Saeimas 10.12.2020. pieņemtajiem grozījumiem Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā¹ pašvaldības, kuras administratīvi teritoriālās reformas ietvaros apvieno un kuras ir kapitāla daļu turētājas kapitālsabiedrībā, neveic šā likuma 7.pantā noteikto pienākumu. Administratīvi teritoriālās reformas ietvaros jaunizveidotās novadu pašvaldības izpilda šā likuma 7.pantā noteikto pienākumu līdz 2022.gada 1.jūnijam.

Tādējādi, ņemot vērā, ka administratīvi teritoriālās reformas rezultātā līdzšinējais Salas novads būs daļa no jaunizveidotā Jēkabpils novada, pienākums veikt līdzdalības pārvērtēšanu par SIA "Vīgants", kā arī par citu jaunizveidotā Jēkabpils novada

¹ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma Pārejas noteikumu 30.punkts, Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums, 30. punkts.
<https://likumi.lv/ta/id/269907#p-764546>

kapitālsabiedrību darbības atbilstību VPIL 88.panta pirmajā daļā noteiktajiem priekšnoteikumiem, būs Jēkabpils novada pašvaldībai.

Līdz ar to, KP nesniegs izvērtējumu par Salas novada pašvaldības iesniegto izvērtējumu, vienlaikus norādīs uz apsvērumiem, kas būtu jāņem vērā jaunizveidotajai Jēkabpils novada pašvaldībai, veicot līdzdalības SIA "Vīgants", kā arī citu kapitālsabiedrību darbības pārvērtēšanu.

KP norāda, ka neatkarīgi no tā, vai veiktais izvērtējums ir sākotnējais izvērtējums vai līdzdalības pārvērtēšana², izvērtējums ir jāveic par katru no publiskas personas kapitālsabiedrības darbības veidiem³, kā arī izvērtējums nedrīkst būt formāls.

Tāpat KP aicina pārskatīt un precizēt kapitālsabiedrību statūtos noteiktos darbības veidus atbilstoši faktiskajai kapitālsabiedrību darbībai. KP norāda, ka, lemjot par attiecīgo darbības veidu saglabāšanu (turpināšanu), pašvaldībai jāveic izvērtējums par katru no šiem darbības veidiem, lai konstatētu, vai īstenojas kāds no VPIL 88.panta pirmajā daļā noteiktajiem priekšnoteikumiem publiskas personas kapitālsabiedrības saimnieciskajai darbībai.

Pašvaldībai, veicot izvērtējumu par katru no šiem pakalpojumu veidiem, būtu jāņem vērā, vai attiecīgos pakalpojumus pašvaldības teritorijā sniedz privātie tirgus dalībnieki (ņemot vērā arī to, ka administratīvi teritoriālās reformas rezultātā izveidotā Jēkabpils novada teritorija būs ievērojami plašāka un ietvers Jēkabpils pilsētu un vairākus līdzšinējos blakus esošos novadus)⁴, kā arī to, ka nepamatota pakalpojumu sniegšana var negatīvi ietekmēt privāto tirgus dalībnieku konkurētspēju.

KP norāda, ka gadījumā, ja attiecībā uz konkrētu pakalpojumu sniegšanu pašvaldība, veicot izvērtējumu, konstatētu, ka tirgus spēj nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā, pašvaldības kapitālsabiedrībām būtu jāatturas no turpmākas attiecīgo pakalpojumu sniegšanas. Gadījumā, ja pašvaldības kapitālsabiedrības tomēr turpinātu veikt šos pakalpojumus, tām regulāri būtu jāveic ietekmes uz konkurenci izvērtējums, lai identificētu un novērstu iespējamu neatbilstību Konkurences likuma 14.¹ pantam⁵. Tāpat KP norāda, ka, lai nepieļautu Konkurences likuma 14.¹ panta pārkāpumu, ir svarīgi, lai arī pašvaldības kapitālsabiedrību pakalpojumu cenas tiktu veidotas, balstoties uz izmaksām.

Papildus tam KP vērs pašvaldības uzmanību, ka attiecībā uz pakalpojumiem, kuru sniegšanā pirmšķietami nav vērojama tirgus nepilnība (piemēram, pieslēgumu centralizētajiem ūdenssaimniecības tīkliem izbūve un remontdarbi, siltumapgādes tīklu un centralizēto ūdenssaimniecības tīklu izbūve un remontdarbi, ielu un ceļu uzturēšanas darbi), pašvaldībai būtu jāveicina privāto tirgus dalībnieku iespēja sniegt attiecīgos pakalpojumus, organizējot publiskos iepirkumus.

Attiecībā uz ūdensskaitītāju nomainīšanas un plombēšanas pakalpojumu sniegšanu, KP aicina pašvaldību un SIA "Vīgants" iepazīties ar KP tirgus uzraudzību "Individuālo ūdens patēriņa skaitītāju maiņas pakalpojumu tirgus uzraudzība"⁶ un tajā izdarītajiem secinājumiem, ka šo pakalpojumu sniegšana ir atbalstāma tikai tiktāl, cik ir konstatējama tirgus nepilnība. Līdz ar to gadījumā, ja tirgus nepilnība nav konstatējama, konkrēto pakalpojumu sniegšana nav pamatota.

Tāpat KP aicina pašvaldību un SIA "Vīgants" vērtēt iespējamu konkurences

² Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7.panta pirmā daļa, sk. šeit <https://likumi.lv/ta/id/269907-publiskas-personas-kapitala-dalu-un-kapitalsabiedribu-parvaldibas-likums>

³ Konkurences padomes priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā un tās izvērtēšana, sk. šeit https://ej.uz/PP_lidzdalibasizvertesana

⁴ https://www.varam.gov.lv/sites/varam/files/content/files/ATR%20reforma/Info%20par%20novadiem/jekabpils_novads_2020.pdf

⁵ Konkurences likuma 14.¹pants, sk. Konkurences likums (redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2020.), <https://likumi.lv/ta/id/54890-konkurences-likums>

⁶ https://www.kp.gov.lv/files/documents/20191022_TU_udensskaititaji.pdf

neitralitātes risku pastāvēšanu saistībā ar SIA "Vīgants" deleģēto decentralizēto kanalizācijas sistēmu reģistra izveidi un uzturēšanu, vienlaikus arī pašai SIA "Vīgants" sniedzot asenizācijas pakalpojumus.

KP norāda uz publisku personu (to kapitālsabiedrību) īpašo atbildību, darbojoties tirgū, ievērot konkurences neitralitāti, lai sabiedrības interesēs nepieļautu, ka publiskas personas vai tās kapitālsabiedrības rīcība kavē, ierobežo vai deformē konkurenci, kas ilgtermiņā var novest pie privāto uzņēmumu izstumšanas no tirgus, kā arī ierobežot patērētāju izvēles iespējas. Jaunu tirgus dalībnieku ienākšanai tirgū nereti šķēršļus rada tieši publiskās personas iesaiste komercdarbībā.

Priekšsēdētājs

J. Gaiķis